

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE BENLİK SAYGISININ İNCELENMESİ

Nezahat Hamiden Karaca
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü
nhamiden@gmail.com

Neriman Aral
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Çocuk Gelişimi Bölümü
aralneriman@gmail.com

Lütfullah Karaca
Afyonkarahisar Gazlıgöl İlkokulu
lutfullahkaraca@hotmail.com

Özet

Çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerisini ve benlik saygısını belirlemek, problem çözme becerileri ile benlik saygısının cinsiyete, yaşa, öğrenim düzeyine ve kıdeme göre farklı olup olmadığını saptamak ve problem çözme becerisi ile benlik saygısı arasında ilişki olup olmadığını incelemek amaçlanmıştır. Çalışmada Afyonkarahisar ili merkez ilçesinde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bağımsız anaokulları ve ilkokulların anasınıflarında görev yapan toplam 100 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. Çalışmada Yaman (2003) tarafından geliştirilen Problem Çözme Becerisi Ölçeği ile Arıçak (1999) Benlik Saygısı ölçeği kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinden elde edilen veriler problem çözme becerilerinin ve benlik saygısının cinsiyete, yaşa, öğrenim düzeyine ve kıdeme göre farklı olup olmadığını t testi ve varyans analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, kıdem ve öğrenim düzeyinin problem çözme becerileri ile benlik saygısı üzerinde önemli bir fark yaratmadığı, öğretmenlerin problem çözme becerileri ile benlik algıları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi öğretmeni, benlik saygısı, problem çözme.

A STUDY OF PROBLEM SOLVING SKILLS AND SELF RESPECT OF PRESCHOOL TEACHERS

Abstract

The purpose of this research is determining problem solving skills and self-respect of preschool teachers, determining whether problem solving skills and self-respect differ according to sex, age, level of education and statue and investigating whether there is a relation between problem solving skills and self-respect. 100 preschool teachers working in public kindergartens and public shools' preschool classes in Afyonkarahisar was included in the study. Problem Solving Skills Scale developed by Yaman (2003) and Self-respect Scale developed by Arıçak (1999) was used in the study. The data gathered from preschool teachers -whether problem solving skills and self-respect differ according to sex, age, level of education and statue- was analyzed using t-test and analysis of variance. The result of the research indicates that the sex, age, level of education and statue of preschool teachers don't create a meaningful difference on problem solving skills and self-respect and there is a positive relationship between problem solving skills and self-respect of the teachers.

Key Words: Preschool teacher, Kindergarten teacher, self-respect, problem solving.

GİRİŞ

Birey yıllardır dünyanın hızlı gelişimi ve değişimine ayak uydurabilmeye çalışmakta, bu uyum sağlama sürecinde çeşitli problemlerle karşılaşmakta ve bu problemlerin üstesinden gelebilmek için çözüm yolları aramaktadır. Problemler ekonomik, duygusal, bedensel ve uzun süreli, kısa süreli olarak farklılık göstermektedir. Bu farklı problem türleri birbirine karışarak, büyük problemler haline dönüşebilmektedir (Cüceloğlu, 1999). Bu nedenle bireylerin yaratıcı, eleştirel ve analitik düşünebilen, karşılaştığı problemlere uygun ve etkili çözümler bulabilen özelliklere sahip olması büyük önem taşımaktadır (Büyükkaragöz, 1995).

Problem, bir kimsenin istenilen bir hedefe ulaşmak amacıyla topladığı mevcut güçlerinin karşısına çıkan engel iken, problem çözme, belli bir amaca erişmek için karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik bir dizi çabayı gerektiren bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Terzi, 2003). Problem çözme becerisi ise; güçlüğünü hissetmek, problemi tanımak ve sınıflandırmak, güçlüğünü problem şeklinde ifade etmek, gözlenebilir doğrularını belirleyerek hipotez geliştirmek, uygulamak, değerlendirmek, şeklinde özetlenebilecek altı aşamalı bir süreci gerektirmekte (Üstün ve Bozkurt, 2003) ve problem çözme becerisi, hayat başarısını doğrudan etkileyen bir unsur olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle problem çözme becerisi, kişinin mutlu ve doyumsuz bir yaşam sürmesini sağlayan ruh sağlığını da koruyan önemli bir faktör olmaktadır (Sonmaz, 2002). Problemlerini çözebilen bireyler karar verme durumunda kendilerine daha fazla güven duymakta, sosyal ilişkilerde daha girişken ve olumlu benlik algısına sahip oldukları görülmektedir (Şahin, Şahin ve Heppner, 1993). Problem çözmede kendisini başarısız olarak değerlendiren kişiler ise, daha fazla iç çatışmalı, kişilerarası ilişkilerde aşırı duyarlı, olumsuz benlik algısına sahip oldukları aynı zamanda da düşmanca davranışlar sergiledikleri belirtilmektedir (Dixon, Heppner ve Anderson, 1991).

Problem çözme becerisinde önemli yeri olan benliğin duygusal boyutu olarak ele alınan benlik saygısı bireyin benliğini değerli bulma ve beğenme derecesi şeklinde tanımlanmaktadır (Adams, 1995). Bireyin çevresi ile olan ilişkilerini etkileyen benlik saygısının gelişimi bireyin çevresiyle olan yaşantılarını algılayış biçimlerine göre oluşan dinamik bir süreçtir. Bireyin yaşantılarını algılayış biçimi diğer insanlar tarafından olumlu olarak değerlendirilme ve kabul edilme gereksiniminden önemli ölçüde etkilenmekte ve bu etkilenmede bireye yakın olan kişilerin rolü çok büyük olmaktadır. Yaşantısında bireyi hayal kırıklığına uğratan ya da hoşnut eden olaylar sonucu bireyde kendine değer verme duygusu gelişmektedir. Düşük benlik saygısına sahip olan bireyler kendilerini değersiz olarak algılamakta, bu kişiler problemlerle başa çıkma güçlerinin olmadığını düşünmekte, çevreden çabuk etkilenerek, inanç-tutumlarını kolaylıkla değiştirebilmekte, kendilerine ve çevrelerindeki kişilere güvenmekte zorlanmaktadırlar (Coopersmith, 1967).

Problem çözme becerisinin gelişmesinde kişinin kendini algılayış biçimi önem taşımakla birlikte, birey problemi bazen sınama-yanılmayla ile çözmekte, bazen ise bilimsel yöntem sürecinden yararlanılarak çözümlenmektedir. Bu beceri, okul öncesi dönemden başlayarak öğrenilmekte, okul yıllarında ise geliştirilmektedir (Miller ve Nunn, 2003). Problem çözme becerisine ve olumlu benlik algısına sahip bireyler yetiştirilmesinde öğretmenlere büyük görev düşmekte, çocuklara bu beceriyi kazandırmaları ve geliştirebilmeleri için kendilerinin de problem çözme becerisinde iyi bir model olarak, iyi düzeyde problem çözme becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Tufan (1989) üniversitede okuyan bir grup öğrencinin benlik saygısı düzeylerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin yaşam deneyimleri ile benlik saygıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu, yaşam deneyimleri arttıkça problem çözümünde başarılı olduklarını ve bu sayede benlik saygılarının da arttığını belirtmektedir. Traş, Aslan ve Mentiş Taş (2011) öğretmen adaylarının mizah tarzları, problem çözme becerileri ve benlik saygılarını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada olumlu problem çözme yaklaşımı arttıkça benlik saygısının, katılımcı mizahın, kendini geliştirici mizah kullanmanın arttığı sonucuna ulaşmıştır. D'zurilla ve Goldfried (2003) öğrencilerin sosyal problem çözme becerileri ve benlik saygılarını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, saldırganlık ile sosyal problem çözme becerisi ve benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, düşük benlik saygısına sahip kişilerin, probleme karşı olumsuz yaklaşım sergilediklerini, probleme dikkatsiz ve dürtüsel davranış gösterdiklerini ve problemden kaçınma davranışını daha fazla gösterdiklerini belirtmektedir. Çalışmalara göre, problem çözmede kendine güveni olanların, problemden kaçmak yerine yüzleşmeyi seçenlerin; daha az sorun bildirdikleri, benlik algılarının daha olumlu olduğu, kişiler arası ilişkilerde fazla problem yaşamadıkları, fiziksel ve psikolojik sağlıklarının daha iyi olduğu, akademik yönden daha başarılı

oldukları, depresyon düzeylerinin daha düşük olduğu belirtilmektedir (Atabay, 2004). Dolayısıyla, insan yaşamında problemlerin olmaması ya da her an yeni bir problemle karşılaşmamak mümkün olmadığı gibi, problemlerden kaçmak yerine problemlerin nasıl çözülebileceğini öğrenmek erken yaşlardan itibaren önem taşımaktadır (Büyükkaragöz, 1995). Bu nedenle erken çocukluk eğitimi ve kaliteli eğitimde öğretmenlerin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Erken çocukluk eğitiminin en önemli unsuru olan okul öncesi öğretmenlerinin; problem durumlarında uygun çözümleri üretebilmesi (Arı ve Seçer, 2003), olumlu benlik algısına sahip ve bu özellikleri ile iyi bir model olarak, çocukların gelişimlerini olumlu yönde desteklemesi gerekmektedir. Bu düşünceden hareketle çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerisi ile benlik saygılarını belirlemek, cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi ve kıdem değişkenlerinin problem çözme becerisinde ve benlik algısında etkili olup olmadığını saptamak, problem çözme becerisi ile benlik algısı arasındaki ilişkinin yönünü incelemek, bu konuda kurumlara ve eğitimcilere yönelik öneriler sunabilmek amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerisi ve benlik saygısını belirlemek, problem çözme becerisi ve benlik saygısının cinsiyete, yaşa, öğrenim düzeyine ve kıdeme göre farklı olup olmadığını saptamak, problem çözme becerisi ile benlik algısı arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerisi ve benlik saygılarını belirlemek için genel tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu, olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005).

Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

Çalışma 2012-2013 öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezinde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bağımsız anaokulları ile ilkokullarının anasınıflarında görev yapan öğretmenler üzerinde yürütülmüştür. Afyonkarahisar il merkezindeki bağımsız anaokulları ve ilkokullarının anasınıflarında görev yapan, basit tesadüfi örnekleme yoluyla belirlenen 100 öğretmen çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmanın verilerinin toplanmasında gönüllülük esasına dikkat edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen öğretmenlerin; %89'unun bayan, %11'inin erkek olduğu, %85'inin lisans mezunu olduğu, %36'sının 26-30 yaş arasında olduğu, %30'unun 31-35 yaş arasında olduğu, %31'inin 1-5 yıldır çalıştığı, %32'sinin 6-10 yıldır çalıştığı, %24'ünün 11-15 yıldır çalıştığı tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak, Yaman (2003) tarafından geliştirilen Problem Çözme Becerisi Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçekte öğretmen adaylarının problemler karşısında nasıl davrandıkları ve çözüm için nasıl çaba gösterdikleri ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Problem çözme ölçeğinde beşli likert türde hazırlanmış otuz madde bulunmaktadır. Likert tipi ölçekte yer alan maddeler 1. *Hiçbir zaman*, 2. *Nadiren*, 3. *Bazen*, 4. *Sıklıkla*, 5. *Her zaman* şeklinde değerlendirilmektedir. Bu ölçeğin güvenilirlik çalışması sonunda Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı 0.87 olarak tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin benlik saygısını belirlemek için ise, Arıcak (1999) Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Benlik saygısı ölçeğinde beşli likert türde hazırlanmış otuz iki madde bulunmaktadır. Bu otuz iki maddenin on üçü olumlu, on dokuzu ise olumsuz ifade içermektedir. Ölçekteki; 2, 5, 8, 10, 12, 14, 17, 20, 22, 24, 26, 28, 30. maddeler olumlu, 1, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31 ve 32. maddeler ise olumsuz maddelerdir. Likert tipi ölçekte yer alan maddeler 1. *Kesinlikle katılmıyorum*, 2. *Katılmıyorum*, 3. *Kararsızım*, 4. *Katılıyorum*, 5. *Tamamen katılıyorum* şeklinde değerlendirilmektedir. Bu ölçeğin güvenilirlik çalışması sonunda Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı 0.90 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Verilerin analizinde öncelikle normalliğe, homojenliğe ve birbirinden bağımsız olup olmadığına bakılmıştır (Green ve Salkind, 2007). Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerisi ve benlik saygılarının seviyesini belirlemek için kullanılan ölçme araçlarındaki puanlarının normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk Testleri ile incelenmiştir. Öğretmenlerin testteki sorulara verdikleri cevapların puanları

ile homojenliğe bakıldığında değerlerin 0.05'ten büyük olduğu bulunmuş ve homojenlik varsayımı varyans analizi için yeterli kabul edilmiştir. Yapılan normallik ve homojenlik analizleri sonucunda; ikiden fazla gruplu karşılaştırmalarda parametrik ölçümlerden Varyans Analizi Testi, iki gruplu karşılaştırmalarda ise t-testi ve iki sürekli değişken arasındaki ilişkiye Pearson kolerasyon testi kullanılmasına karar verilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerisi ve benlik saygısının belirlenmesi, problem çözme becerisi ve benlik saygısının cinsiyete, yaşa, öğrenim düzeyine ve kıdeme göre farklı olup olmadığını saptamak, problem çözme becerisi ile benlik algısı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan çalışmaların sonuçları tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 1: Araştırmaya Dahil Edilen Okul Öncesi Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Benlik Saygılarına ve Problem Çözme Becerilerine Ait Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Testi Sonuçları

Uygulanan Ölçme Aracı	Cinsiyet	N	X	s.s.	T	Anlamlılık Düzeyi
Benlik Saygısı	Kadın	89	136.078	13.923	.644	.521
	Erkek	11	133.181	15.348		
Problem Çözme	Kadın	89	109.797	8.840	.586	.559
	Erkek	11	108.090	11.175		

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetinin benlik saygısı ve problem çözme becerilerine ait ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p > .05$). Ancak her iki ölçme aracından elde edilen bulgulara göre bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre ortalama puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Benlik saygısı yüksek bireylerin daha olumlu bir problem çözme yaklaşımına sahip olması beklenebilir. Çünkü benlik saygısının gelişiminde kişinin; kendini değerli hissetme, yeteneklerini, bilgi ve becerilerini ortaya koyabilme, başarma, beğenilir olma, kabul görme, sevilme duyguları önde gelmektedir (Yörükoğlu, 1986). Sarıbiyık, Altunçekiç ve Yaman (2004)'ın yapmış olduğu çalışmada Fen Bilgisi, Matematik ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim dallarında eğitim gören öğretmen adaylarının problem çözme düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yapılan çalışmada erkek öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin bayan öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinden daha ileri düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Traş, Aslan ve Mentiş Traş (2011)'nin yapmış olduğu çalışmada benlik saygısı ve problem çözme becerileri arasında bayan ve erkek öğretmen adayları arasında farklılık olmadığı ve benlik saygısı ve problem çözme becerileri arasında kız ve erkek öğretmen adaylarının benzer bir özelliğe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca örnekleme oluşturan öğretmenlerin %11'inin erkek, %89'unun bayan olması dikkat çekmektedir. Bu bulgulara dayanarak okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun bayan öğretmenlerden oluştuğu söylenebilir. Sonucunun anlamlı olmamasında kadın ve erkek öğretmenlerin oranlarının farklı olmasının da etkili olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 2: Araştırmaya Dâhil Edilen Okul Öncesi Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Benlik Saygılarına ve Problem Çözme Becerilerine ait Ortalamalar, Standart Sapmalar ve Varyans Analizi Sonuçları

Uygulanan Ölçme Aracı	Öğretmenin Öğrenim Düzeyi	N	X	SS	F	Sig.
Benlik Saygısı	21-25 Yaş	13	140.076	13.375	.905	.442
	26-30 Yaş	36	135.527	13.017		
	31-35 Yaş	30	136.666	15.563		
	36 Yaş ve üstü	21	132.190	13.891		
	Toplam	100	135.760	14.033		
Problem Çözme	21-25 Yaş	13	109.615	8.291	.582	.628
	26-30 Yaş	36	109.555	9.545		
	31-35 Yaş	30	108.233	8.846		
	36 Yaş ve Üstü	21	111.666	9.291		
	Toplam	100	109.610	9.07		

Tablo 2'deki analiz sonuçları, öğretmenlerin problem çözme becerileri ve benlik saygılarında öğretmenlerin yaşının anlamlı bir farklılık oluşturmadığını göstermektedir ($p > .05$). Buna dayanarak öğretmenlerin yaşlarının benlik saygısı ve problem çözme becerilerinin üzerinde belirleyici bir unsur olmadığı söylenebilir. Ancak problem çözme becerileri ortalama puanlarına bakıldığında 36 yaş ve üstü grubundaki öğretmenlerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve problem çözme konusunda mesleğinde uzun yıllar geçirmiş olmaları, kendilerini problem çözme konusunda daha yeterli hissettikleri ve eğitim ortamında oluşan problemleri çözme konusunda daha etkin davrandıkları düşünülmektedir. Ceylan, Yıldız Bıçakçı, Aral ve Gürsoy (2012)'un yapmış olduğu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin yaşları ile problem çözme becerileri arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Gündem (2009)'e göre ilköğretim birinci kademe öğretmenlerinin mesleki benlik saygısı ile yaş arasında bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 3: Araştırmaya Dâhil Edilen Okul Öncesi Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Benlik Saygılarına ve Problem Çözme Becerilerine Ait Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Varyans Analizi Sonuçları

Uygulanan Ölçme Aracı	Öğretmenin Öğrenim Düzeyi	N	X	SS	F	Sig.
Benlik Saygısı	Önlisans	7	132.571	20.435	.640	.530
	Lisans	85	135.576	13.587		
	Yüksek Lisans	8	140.500	13.255		
	Toplam	100	135.760	14.033		
Problem Çözme	Önlisans	7	112.750	11.234	1.161	.317
	Lisans	85	109.666	8.715		
	Yüksek Lisans	8	105.875	10.534		
	Toplam	100	109.610	9.076		

Tablo 3'teki analiz sonuçları, öğretmenlerin problem çözme becerileri ve benlik saygılarında öğretmenlerin öğrenim durumlarının anlamlı bir farklılık oluşturmadığını göstermektedir ($p > .05$). Buna dayanarak öğretmenlerin öğrenim durumlarının benlik saygısı ve problem çözme becerilerinin üzerinde belirleyici bir unsur olmadığı ve öğretmenlerin benlik saygısı ve problem çözme becerileri üzerinde, öğrenim durumlarından çok, öğrenim sırasında aldıkları ders içeriklerinin ve hizmet içi eğitimlerin önemli olduğu söylenebilir. Görgeç, Deniz ve Kiriş (2011)'in yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının mezun oldukları lise programı ile problem çözme becerileri arasında farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İşmen (2001) tarafından yapılan bir başka çalışma sonucunda da öğrencilerin problem çözme becerilerinin öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığı saptanmıştır.

Tablo 4: Araştırmaya Dâhil Edilen Okul Öncesi Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Benlik Saygılarına ve Problem Çözme Becerilerine ait Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Varyans Analizi Sonuçları

Uygulanan Ölçme Aracı	Öğretmenin Mesleki Kıdem	N	X	SS	F	Sig.
Benlik Saygısı	1-5 Yıl	31	137.612	12.883	.577	.631
	6-10 Yıl	32	136.687	14.554		
	11-15 Yıl	24	133.708	13.479		
	16 Yıl ve Üstü	13	132.846	16.900		
	Toplam	100	135.760	14.033		
Problem Çözme	1-5 Yıl	31	109.387	9.134	.183	.908
	6-10 Yıl	32	109.031	9.786		
	11-15 Yıl	24	110.791	8.319		
	16 Yıl ve Üstü	13	109.384	9.332		
	Toplam	100	109.610	9.076		

Tablo 4'teki analiz sonuçları, öğretmenlerin problem çözme becerileri ve benlik saygılarında öğretmenlerin kıdemlerinin anlamlı bir farklılık oluşturmadığını göstermektedir ($p > .05$). Buna dayanarak öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin benlik saygısı ve problem çözme becerilerinin üzerinde belirleyici bir unsur olmadığı söylenebilir. Serin (2006)'in yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin problem çözme

becerisi üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ceylan, Yıldız Bıçakçı, Aral ve Gürsoy (2012)'un yapmış olduğu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin çalışma süreleri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Gündem (2009)'e göre ilköğretim birinci kademe öğretmenlerinin mesleki benlik saygısı ile kıdem arasında bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin benlik saygısı düzeyleri ile problem çözme becerileri arasında pozitif yönde doğrusal, anlamlı olmayan bir ilişki ($r=.05$, $p>.05$) olduğunu göstermektedir. Buna göre benlik saygısı yüksek olan öğretmenlerin problem çözme becerilerinin de yüksek olduğu söylenebilir. Marsh, Trautwein, Lüdtke, Köler and Baumert (2005) ve Marsh ve Craven (2006)'e göre olumlu benlik algısına sahip bireylerin problem çözme süreçlerinde pozitif ve yapıcı çözüme ulaşmada daha etkili yaklaşımlar benimsediklerini belirtmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul öncesi öğretmenlerin problem çözme becerisi ve benlik saygılarının incelendiği çalışma sonucunda öğretmenlerin benlik saygısı ile problem çözme becerisi arasında cinsiyet, öğrenim durumu, yaş ve kıdem değişkenlerinin anlamlı bir farklılaşma yaratmadığı belirlenmiştir. Öğretmenlik mesleğini seçecek bireyin bütün yönleri ile kendini tanıyıp kabul etmesi, hem benlik saygısı gelişimi ve problem çözme becerisi açısından hem de insan ilişkileri açısından önemlidir. Okul öncesi öğretmenliği tercih eden erkek öğretmenin yeri ve önemi konusunda çalışmalar yapılabilir. Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerini ve benlik saygısını geliştirmek amacıyla hizmet içi seminerler düzenlenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerini ve benlik saygısını geliştirmek amacıyla, okul öncesi öğretmenliği ve çocuk gelişimi lisans programlarına problem çözme beceri eğitimine yönelik dersler ilave edilebilir. Bazı araştırmalarda değişkenler açısından anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu nedenle benlik saygısı ve problem çözme becerilerini inceleyebilmek için daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya'da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen " International Conference on New Trends in Education – ICONTE – 2013 "da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Adams, J. F. (1995). *Ergenliği Anlamak*. Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.

Arı, R. ve Seçer, Z. (2003). "Farklı ana Baba Tutumlarının Çocukların Psikososyal Temelli Problem Çözme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 451-463.

Arıca, O. (1999). *Grupla Psikolojik Danışma Yoluyla Benlik ve Mesleki Benlik Saygısının Geliştirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Atabay, A. (2004). *Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin ve sorun çözmeyi etkileyen faktörlerin incelenmesi*. Marmara Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Büyükkaragöz, S. (1995). *Genel Öğretim Metodları*. Konya: Atlas Kitabevi.

Ceylan, R., Yıldız Bıçakçı, M., Aral, N. ve Gürsoy, F. (2012). Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Çalışan Öğretmenlerin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 85-98.

Coopersmith, S. (1967). *Self Esteem Inventories*. California: Consulting Psychologist Press.

Cüceloğlu, D. (1999). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Dixon, W. A., Heppner, P. P. and Anderson, W. P. (1991). Problem-solving appraisal, stress, hopelessness, and suicide ideation in a college population. *Journal of Counseling Psychology*, 38(1), 51-56.

D. Zurilla, T.J. and Goldfried, M. R. (1971). Problem salving and behavior modification. *Journal of Abnormal Psychology*, 78,26-107.

Görgeç, İ., Deniz,S. ve Kiriş, A. (2011). Eğitim Fakültesi Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi.*e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1). www.newwsa.com (Eriş. Tar. 01.02.2013)

Gündem, F.Z. (2009). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Motivasyon, Mesleki Benlik Saygısı Ve Mesleğe Yönelik Yetkinlik Duygusu Algıları Arasındaki Etkileşim*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.İstanbul.

Green, S.B., Salkind, N.J. (2007). *Using SPSS For Windows and Macintosh: Analyzing and Understanding Data*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education Inc.

İşmen, A. E.(2001). "Duygusal zeka ve problem çözme", *MarmaraÜniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13,111-124.

Karasar,N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

Marsh, H.W. and Craven, R.G. (2006) Reciprocal Effects of Self-Concept and Performance From a Multidimensional Perspective. *Perspectives on Psychol Science*, 1(2),133-163.

Marsh, H.W., Trautwein, U., Lüdtke, O., Köller,O. And Baumert, J. (2005) Academic Self- Concept, Interest, Grades, and Standardized Test Scores: Reciprocal Effects Models of Causal Ordering. *Child Development*, 76(2), 397-416.

Miller, M. and Nunn, G.D. (2003). Using Group Discussion to improve Social Problem Solving and Learning. [http://progvest.Umi.Coom/pqdqeb Ord.\(Eriş.Tar.28.03.2013\)](http://progvest.Umi.Coom/pqdqeb Ord.(Eriş.Tar.28.03.2013)

Sarıbıyık, S., Altunçekiç, A. ve Yaman, S. (2004). *Öğretmen Adaylarının Fen Bilgisi Laboratuvarı Dersine Yönelik İlgili Düzeylerinin Ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya. http://kongre.nigde.edu.tr/xufbmek/dosyalar/tam_metin/tam_metin.htm (Eriş.Tar. 15.01.2013)

Serin,O. (2006). Sınıf Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Bilim Dergisi*, 31(142), 80-88.

Sonmaz S. (2002). *Problem çözme becerisi ile yaratıcılık ve zeka arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimler Enstitüsü.İstanbul.

Sahin, N., Sahin, N. & Heppner, P. P. (1993). Psychometric properties of the Problem Solving Inventory in a group of Turkish university students. *Cognitive Therapy and Research*, 17, 379-396.

Terzi, Ş. (2003). Altıncı sınıf öğrencilerinin kişiler arası problem çözme beceri algıları, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 221-232.

Traş, Z., Arslan, C. ve Mentiş Taş, A. (2011). Öğretmen Adaylarının Mizah Tarzları, Problem Çözme Ve Benlik Saygısının İncelenmesi. *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2). <http://www.insanbilimleri.com> (Eriş. Tar. 05.01.2013)

Tufan, B. (1989). Yüksek öğretim yapan bir grup öğrencinin benlik saygılarını dört yıl ara ile izleme çalışması". *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi*, 7,28-37.

Üstün, A. ve Bozkurt, E. (2003). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Kendilerini Algılayışlarına Göre Problem Çözme Becerilerini Etkileyen Bazı Mesleki Faktörler, *G.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(1),13-20.

Yaman, S. (2003). *Fen Bilgisi Eđitiminde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrenme Ürünlerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yörükoğlu,A. (1986). *Gençlik Çağı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları,Sosyal ve Felsefi Eserler Dizisi.